

การพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดศรีวังค์

สุภาภรณ์ ปวีร์ชญญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตุลาคม 2551

การพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ของสถานศึกษาขนาดเล็ก
กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดศรีภวังค์

สุภาภรณ์ ปวีญญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตุลาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE DEVELOPMENT OF THE CURRICULUM IMPLEMENTATION PROCESS
IN SMALL SCHOOLS, CASE STUDY : WAT SRI PHAWANG SCHOOL

SUPAPORN PIEWTHANYA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

October 2008

สุภาพรณั ปวีรัชญญา. (2551). การพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดศรีภักดิ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).

พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา :

ดร.เกียรติ ศรีวิเชียร, ดร.ภูษงค์ วัฒนา.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีภักดิ์ โดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ผู้ปกครอง รวม 8 คน ร่วมวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ 2) พัฒนากระบวนการ 3) ทดลองปฏิบัติ และ 4) ประเมินผล เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การระดมสมอง และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาคือ ครูไม่มั่นใจในการดำเนินการใช้หลักสูตร ความไม่ชัดเจนในการบริหาร ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงร่วมกันพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนเตรียมการใช้หลักสูตร โดยผู้บริหารและ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผน วิเคราะห์หลักสูตร เตรียมบุคลากร และประชาสัมพันธ์หลักสูตร 2) ขั้นตอนดำเนินการใช้หลักสูตร ผู้บริหารมีบทบาทในการจัดการบริหาร และบริการเกี่ยวกับหลักสูตร จัดสรรงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ขั้นตอนตรวจสอบการใช้หลักสูตร ผู้บริหารดำเนินการวางแผนกำหนดเวลาในการนิเทศ กำกับติดตามผล การใช้หลักสูตร จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกกลุ่มสาระ และประชุม เพื่อหาข้อสรุป 4) ขั้นตอนการรายงานการใช้หลักสูตร ดำเนินการรวบรวมข้อมูลผลการสอบ ข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนและ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และ 5) ขั้นตอนการปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร นำผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลจากการนำกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ทดลองปฏิบัติพบว่า ผู้บริหารได้รับความสะดวกในการกำกับติดตาม ช่วยให้ครูมีความมั่นใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการนำหลักสูตรไปใช้มากขึ้น ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้มาก

Supaporn Piewthanya. (2008). **The Development of the Curriculum Implementation**

Process in Small Schools, Case Study : Wat Sri Phawang School. Master Thesis

M.Ed. (Educational Administration). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si

Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Dr.Kirati Sriwichian,

Dr.Phuchong Wattayu.

ABSTRACT

This research aimed to develop the procedures of the curriculum usage of small schools, case study: Wat Sri Phawang School by using the participatory research. The sample group consisted of 8 participants : the school administrators, teachers, school committee and parents. The research was divided into 4 steps: 1) studying the problems and needs, 2) developing the procedures, 3) experimenting, and 4) evaluating by collecting the data from the participated people. The instruments were group conversations, brain storming, and interviewing. The statistical analysis was performed by the content.

The finding indicated that the teachers were not certain of the curriculum usage. The administration was unclear. There was a lack of supervising, monitoring and using the systematic curriculum. The relevant people helped develop the procedures of the curriculum usage of small schools to solve the mentioned problems within 5 steps as follows: 1) curriculum usage preparation; the administrators and curriculum committee and academic administrators planned, analyzed the curriculum, prepared the personnel and publicized the curriculum, 2) curriculum usage; the administrators had a role of curriculum management and services, budgeting and facilitating the teaching and learning management. The teachers taught the students with the child center, 3) curriculum audit; the administrators planned and set the schedule to supervise and monitor the curriculum usage from the achievement of all subjects, meeting to find the conclusion, 4) curriculum usage report; the data of the tests, students' behavior and related information were collected and reported to the relevant people, and 5) curriculum improvement and correction; all problems and suggestions were used as the fundamental data to improve and develop the procedures of the curriculum usage more efficiently. The results of implementing curriculum were as follow, the administrators feel comfortable to supervise and monitor the procedures. The teachers were certain of using the curriculum and adapted their behavior of the curriculum usage. Both administrators and teachers were very satisfied with the procedures of the curriculum usage.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง จาก ดร.กิริติ ศรีวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.ภูชงค์ วัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมาทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แมลงภู๋ ดร.ปฤษฎา ชนะวรรษ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ ดร.บูรพาทิศ พลอยสุวรรณ ดร.อมรรัตน์ สนั่นเสียง และคณาจารย์ทุกท่านที่มีได้เอื้อนมา

ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยทุกท่าน ประกอบด้วย นางอภิญา อ่อนจริง นางอัจฉรา คหิณฑพงษ์ นางเรณู สีนิด กรรมการสถานศึกษา ครูและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน วัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดลาดกระโหง และโรงเรียนวัดศรีภวังค์ ที่กรุณาอำนวยความสะดวก ให้แนวคิด ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ให้การสนับสนุน ด้านการศึกษา ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน เพื่อนครู ที่ ๆ น้อง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามประสงค์

สุภาภรณ์ ปวีญญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	9
ความหมายของหลักสูตร	9
ความสำคัญของหลักสูตร.....	10
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	10
การพัฒนาหลักสูตร	19
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร.....	19
หลักการพัฒนาหลักสูตร.....	19
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	20
การนำหลักสูตรไปใช้.....	22
ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้	25
	กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้.....	26
	บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้.....	31
	ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้.....	33
	การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	34
	ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	34
	หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม	36
	ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	36
	เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
	ความพึงพอใจ.....	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
	สรุปแนวคิดและหลักการ.....	50
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
	ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ	51
	ขั้นที่ 2 พัฒนาการบวนการนำหลักสูตรไปใช้	52
	ขั้นที่ 3 ทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้.....	53
	ขั้นที่ 4 ประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้.....	53
4	บริบทของสถานศึกษา.....	55
	โรงเรียนวัดศรีวังค์.....	55
5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	สภาพปัญหาและความต้องการ	59
	พัฒนาระบวนการนำหลักสูตรไปใช้	61
	ทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้.....	69
	การประเมินผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้.....	71

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6	
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	74
สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	87
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เกี่ยวข้องในการทำวิจัย	88
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตนำนักศึกษาร่วมงานวิจัย	95
ภาคผนวก ค คู่มือการใช้กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของสถานศึกษา ขนาดเล็ก	97
ภาคผนวก ง แบบบันทึกการสัมภาษณ์	113
ประวัติย่อผู้วิจัย	115

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	14
2	ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 โรงเรียนวัดศรีวงค์ ปีการศึกษา 2547	57

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 ข้อพิจารณาในการประเมินหลักสูตร	30
3 ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ.....	42
4 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	54
5 กระบวนการนำหลักสูตร ไปใช้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก	62

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา